

nam dicere debuisset. Siquidem et Conon hoc eodem anno vivebat, præteritoque anno in Germania fuerat functus legatione, Calixtoque II legitur subscripsisse anno 1122. Hujus meminit abbas Uspersgensis, ac Sigibertus in Chronicis, Gothifredus Claravallensis in epist. ad Albanensem episcopum, ubi Cononem narrat, cum Suessione in Gallia celebraret concilium, Petri Abælardi cum auctore scripta damnasæ, contaminatæque hæreseos veneno exussisse flammis. Cryptam, et altare S. Agapiti in cathedrali ecclesia Prænestina Cononem dedicasse refert sequens inscriptio marmorea ibidem appositæ quam ex Suaresio correctiorem damus :

Anno Dominicæ Incarnationis millesimo CXXVI. XVIII. Kal. Febr. Indic. X. dedicatum est altare et crypta S. Agapiti Martyris per Dominum Cononem Prænestinum episcopum in quo videlicet Altari requiescunt corpora SS. Mart. Agapiti,

Gordiani, et Abundii, et reconditæ sunt reliquiæ SS. Mart. Miliani et Nymphæ.

Anno 1117 partem superiorem ejusdem ecclesiæ una cum altari S. Agapiti dedicavit, ut alia inscriptio ibidem refert, quam item correctiorem ex eodem Suaresio damus.

RC. anno Dominicæ Incarnationis MCXVII. M. Decembrio Sac. die XVI. Indict. XI. dedicata est superior Ecclesia, et Altare Sancti AG. Mart. a Domino Paschali II. Papa anno Pontificatus ejusdem XIX, in quo videlicet Altari reconditæ sunt Reliquiæ Apostolorum et Sanctorum Mart. Callixti, Martini Papæ, Agapiti, Valentini, Tiburtii, et Sondi et beatæ Agathæ Virginis, et Sancti Silvestri Confessoris. Interfuerunt huic dedicationi Maifredus Tiburtinus Episcopus, Berardus Marsicanus Episcopus, et Ecclesiæ Romanæ Cardinales Presbyteri Diaconi GG. AURIFEX

CONONIS EPISTOLÆ.

I.

Cononis cardinalis synodica epistola pro monasterio S. Quintini de Monte prope Perronam.

(Anno 1115).

[MABILL, *Annal. Bened.*, V, 694.]

Cono, divina gratia Prænestinus episcopus, apostolicæ sedis legatus, omnibus fidelibus tam præsentibus quam futuris.

Cum legatione in Francia fungeremur, adversus Henricum abbatem Sancti Quintini de Monte, de quadam terra de Botencurt, scilicet quam chyrographo sibi defendebat, a quibusdam monachis Sancti Vedasti calumnia exorta est. Abbas tamen Sancti Vedasti et plures ex fratribus ejus illi chyrographo testimonium perhibebant et assensum non negabant. Cum igitur causa ista ad nos usque perlata fuisset, ad illos monachos litteras nostras direximus, ut vel ab injuncta calumnia quiescerent, aut si quid contra chyrographum se habere considerant, in concilio, quod Catalaunis futurum indixeramus, calumniam suam ad diffinitionem præsentarent. In indicto igitur termino cum concilium celebrarem, neminem illorum, qui adversus abbatem Sancti Quintini vel chyrographum ejus quidquam dicerent, adesse cognovimus. Sic itaque iudicio concilii chyrographum illud ratum probavimus, et ut deinceps stabile et incon- vulsum permaneat, auctoritate apostolicæ sedis in hujus paginæ patrocinio confirmavimus.

Ætæm Catalaunis anno Incarnationis Dominicæ 1115, indictione vii.

Huic confirmationi testes interfuerunt : S. Radulphi archiepiscopi, S. Godelfridi Ambianensis epi-

scopi, S. Gualonis Parisiensis episcopi, S. Guillelmi Catalaunensis episcopi, S. Joannis Morinensis episcopi, S. Johannis Aurelianensis episcopi, S. Philippi Trecentis episcopi, S. Rotberti Atrebatensis.

II.

Cononis apostolicæ sedis legati iudicium pro Ecclesia Hanachiensi ad terminandam litem inter abbatissam monasterii S. Mariæ et canonicos Miliacensis.

(Anno 1115.)

[P. LOUVER, *Antiquités de Beauvais*, tom. I, p. 629, Rouen, 1614, 8°.]

Judicium quod datum est per manum D. Cononis episcopi Prænestini sedis apostolicæ legati de Ecclesia Hanachiensi inter abbatissam monasterii S. Mariæ quæ dicitur ad S. Paulum canonicos Miliacenses. Altare ejus Ecclesiæ erat pertinens ad monasterium S. Mariæ sicut absque ulla contradictione ab ipsius abbatissæ prolocutoribus dicebatur, et ideo presbyterum se dicebat prædicta abbatissa mittere debere in ipsam Ecclesiam et usque ad placiti diem per triginta annos se ecclesiam illam per introductionem presbyteri ordinasse. Quæ verba abbatissæ in nullo canonici Miliacensis refellebant. Sed hoc tantum dicebant quia, cum decimas majores et partem minutarum haberent decimarum, presbyter post dispositionem super ipso ab ejusdem monasterii abbatissa factam ad eos deberet venire, et per eorum licentiam in eadem ecclesia remanere. Et sic usque ad hujus placiti diem per triginta annos asserebant se tenuisse, hæ sunt rationes utriusque.

Judicatum ergo ut quando quidem altare absque contradictione esse juris monasterii beatæ Mariæ

dicebatur; neque refragari poterat quin per triginta annos ejusdem monasterii abbatissæ presbyterum in ipsam Hanachiensem ecclesiam misissent. Deinceps per ipsius abbatissæ dispositionem absque aliquo ad ipsos Miliacenses canonicos recursum presbyter in ecclesiam Hanachiensem mittetur.

Hæc sunt nomina iudicum ipsorum: Rainaldus abbas Vigeliacensis qui iudicium recitavit, Goscelinus, Halegredus decanus Belvacensis, Rogerus archidiaconus, Giraldus abbas S. Luciani, Odo abbas S. Symphoriani, Seranus, canonicus, Drago S. Quintini canonicus, Eustachius clericus.

Actum est hoc Belvacensi præsentem domino Conone Prænestino episcopo qui iudicium hoc laudavit, et sigilli sui impressione firmavit, præsentem Petro Belvacensi Ecclesiæ episcopo.

III.

Cononis sanctæ Romanæ Ecclesiæ legati epistola ad Theogerum abbatem S. Georgii.

(Anno 1118.)

[D. BOUQUET, tom. XIV, p. 210.]

Cono Dei gratia Prænestinus episcopus et sanctæ Romanæ Ecclesiæ legatus, dilecto fratri THEOGERO abbati, in cunctis hujus vitæ laboribus consolationem sancti Spiritus.

Religionis et honestatis vestræ fama, et quam habetis in veritatis defensione constantia, Romanæ Ecclesiæ vos notum et acceptum fecit. Unde cum in Gallias pro legationis nostræ officio venimus Moguntinum archiepiscopum (1) pro pallio quod ei apportamus conventuri, et quædam præcipua cum eo et aliis tractaturi, vos etiam vocare necessarium duximus, ut vestræ paternitatis consilium et testimonium habeamus. Abbatem S. Clementis, qui vos ad colloqui nostri locum conducat, misimus, et ut cum eo absque ulla dilatione veniatis, rogamus et præcipimus.

IV.

Cononis sanctæ Romanæ sedis legati epistola pro electione Metensis Ecclesiæ episcopi.

(Anno 1118.)

[D. BOUQUET, t. XIV, p. 209.]

Cono Dei gratia Prænestinus episcopus et sanctæ Romanæ Ecclesiæ legatus, dilectis in Christo filiis et fratribus, abbatibus et clericis ad electionem Metensis Ecclesiæ faciendam in Christi nomine congregatis, sancti Spiritus præsentiam et consolationem.

Quomodo [quando vel quoniam] vos non ignorare sacros canones novi, et qualiter episcopi electio facienda sit nosse, auctoritate et præcepto domini papæ, insuper et rogatu domini Viennensis archiepiscopi, paucis vobis tantum scribere duximus. Ne quis igitur vestrum de minori numero causetur, ipsius Domini voce moneo dicentis: *Nolite timere, pusillus grex, etc.* (Luc. xii, 32); sicut alibi: *Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, in*

(1) Adelbertum, quem anno 1115, die natali sancti Stephani (26 Decembris), ordinatum fuisse

A medio eorum sum (Matth. xviii, 20). Non dixit, Ego sapientia habito in multis, sed ego sapientia habito in consiliis (Prov. viii, 12). Neque conturbet vos discordia multorum; jam nec novum est nec inusitatum, ut in electione episcopi discors inveniat sententia cleri et populi. Non majori itaque parti, sed saniori sacra Scriptura cedendum censet. Quapropter eadem auctoritate præcipimus, ut semota partium animositate dignum Ecclesiæ Dei pastorem eligatis: electo vero, quicumque ille est, ex parte Dei et Ecclesiæ omnem honorem haberi præcipimus. Quod si contempserit, excommunicationi subijcimus; et domum ejus, domum discaleceati in Israel nominari censemus, et tot animarum reum, quod prodesse poterat, decernimus; et in die iudicii grandinæ grandinari addi adjicimus. Cæterum quæ vobis lator præsentium ex parte nostræ dixerit vel injunxerit, tanquam ab ore nostro audialis et audita implere non differatis.

V.

(Anno 1118.)

[D. BOUQUET, *ibid.*, p. 212.]

Cono Dei gratia Prænestinus episcopus et sedis apostolicæ legatus, dilecto fratri THEOGERO, salutem et dilectionem.

Litteras tuæ fraternæ dilectionis, fratre Alaræ referente, audivimus, quibus Metensem Ecclesiam, ut constanter et fiducialiter ageret, hortabaris. Nunc vero, Deo annuente, tam tuis quam aliorum monitis omnes ejusdem Ecclesiæ filii obtemperantes, omnesque in canonica electione convenientes, pari voto parique consensu te in pastorem sibi a Deo provisum elegerunt. Unde nos unanimiter supplicantes rogant quatenus electioni eorum assensum præbeamus, et qualiter te in pastorem habeant, quem intra terminos nostræ legationis morari cognoverunt, studeamus. Nos vero testimonium vitæ et conversationis tuæ investigantes, gratia Dei nihil invenimus quod sacris possit obesse canonibus. Quapropter, frater dilectissime, præsentibus litteris te commonemus, et monendo apostolica auctoritate præcipimus, quatenus injunctum tibi onus et curam sanctæ Metensis Ecclesiæ, proprii pastoris solatio destitutæ, subire non subterfugas; sed potius murum pro domo Israel te opponas, et Ecclesiam Christi inter instantes et immanissimam rabie persecutorum fluctuantem procellas mutantem, illis resistendo sustentare et juvare nullatenus dissimules, exemplo illorum sanctorum qui in primitiva Ecclesia curam pastorem suscipientes, pro defensione Ecclesiæ seipsos, cum opportunitas exigebat, periculis mortis tradere non dubitabant. Si autem (quod absit!) monitis Ecclesiæ ac nostris obedere contempseris, sciat te procul dubio ordinis tui periculo subjacere, et ecclesiarum introitum, nisi obediendo acquiescas, tibi nullo modo patere. Quamobrem dilectionem tuam iterum iterumque tradit ad an. 1116 annalista Saxo apud Eccardum, *Corporis historici*, col. 634.

nentes præcipimus, ut injunctam tibi obedientiam A
omni occasione remota suscipias; deinde suscepta
obedientia, domino Viennensi archiepiscopo et
sanctæ Ecclesiæ Romanæ legato te præstare non
negligas, ut, pontificalis ordinationis accepta
benedictione, digne in Ecclesia Christi militare
valgas.

VI.

Cononis sedis apostolicæ legati epistola ad Theoge-
rum Metensem episcopum electum.

(Anno 1118.)

[D. Bouquet, *ibid.*, p. 212.]

Cono Dei gratia Prænestinus episcopus et apo-
stolicæ sedis legatus, dilecto fratri Theogero Me-
tensi electo, spiritum obedientiæ cum spiritu forti-
tudinis.

Cum Filius Dei obediens fuerit Deo Patri, tu e
contra obedientiam subterfugiendo membrum illius
te esse negasti. Vide igitur, reverendissime frater,
ne inobediendo idololatra efficiaris, et ignibus de-
puteris æternis. Vides enim Ecclesiam Dei laborare,
et concertare contemnis; sed magis requiescere
elegisti ut in æternum laborares. Apostolica igitur
te auctoritate commonemus, et commonendo præ-
cipimus ut electionem Metensis Ecclesiæ humiliter
suscipias, atque usque ad Dominicam Misericordiæ
Domini legato Romano Viennensi archiepiscopo te
præsentes. Quod nisi feceris, te ab omni divino
officio sequestramus. Fratres vero tuis per sum-
mam obedientiam præcipimus ut consentiant: quod
nisi fecerint, eidem sententiæ eos subjicimus. Nos
enim per misericordiam regimen cænobii S. Geor-
gii tibi concedimus, donec opportuno tempore
eidem Ecclesiæ dignum pastorem possis eligere.
Sancta Divinitas, reverendissimo frater, te docet
obedire.

VII.

Cononis Prænestini episcopi epistola ad episcopum
Lingonensem pro Arnaldo abbate S. Petri Vivi.

(Anno 1119.)

[*Spicileg.* D. Lucæ D'ACHERT, t. II, p. 768.]

Cono Prænestinus episcopus et Romanæ Ec-
clesiæ legatus JOSGERANNO Lingonensium episcopo
salutem.

Querimoniam venerabilis Arnaldi aboatis mona-
sterii S. Petri Vivi audivimus de abbate Molis-
mensi, et abbate monasterii Sancti Joannis de
Prato, quorum unus ecclesiam unam ei aufert,
alter villam cum appendiciis suis. Vos autem jam
his diem placiti ei constituistis, sed neque vos
neque abbates ad ullam illarum venire nolulistis. Et
quia injuriam hujus rei penes vos esse sentimus,
mandamus, et mandando obsecramus, ut ei inde
plenariam justitiam faciatis. Quod si facere no-
lueritis, querimoniam ejus ante dominum papam,
quia de legatione nostra est, me sciatis perlaturum,
et causam ejus quantumcunque potero prosecu-
turum.

VIII.

Cononis epistola ad Fridericum archiepiscopum Co-
loniensem. — Scribit ei posse regem ab eo excom-
municari.

(Anno 1120.)

[MARTENE, *Ampl. collectio*, I. 664, ex ms. S. Ger-
mani a Pratis.]

Cono Prænestinus Dei gratia episcopus et apo-
stolicæ sedis vicarius, venerabili fratri FRIDERICO
Coloniensi archiepiscopo animæ suæ dimidio gau-
dium et lætitiâ in Spiritu sancto.

Denuntiamus vobis in nomine Domini ut non
cito moveamini a vestro sensu tam dictis pseu-
dofratrium postorum, quam aliorum dicentium
non pertinere ad vos excommunicare regem, quia
nec rex nobis commissus, nec de parochia nostra
esse videtur; quibus ex ore domni papæ efficaci-
ter respondemus, quia, etsi nobis parochiali jure
commissus non fuerit, auctoritate tamen Spiritus
sancti et sanctorum Patrum pro tanto scelere
merito excommunicare debuimus, attendentes quod
B. Ambrosius Theodosium imperatorem Romanum
non sibi commissum, licet non papa, non pa-
triarcha, non Ecclesiæ Romanæ legatus, excom-
municavit pro scelere quod non in parochia sua,
sed Thessalonice commiserat. Quidam falsi fratres
mandaverunt nobis quod pax esset inter vos et
regem, sed dominus papa nec nos credere volui-
mus quousque vos videremus.

IX.

Epistola Cononis A. S. L. Ad H. Nivernensem epi-
scopum. — De inauguratione Calisti P. II agit.
Deinde comitem atque ejus satellites ob sacrilegia in
Vizeliacensem ecclesiam commissa excommunicatos
declarat.

Cono Dei gratia Prænestinus episcopus, aposto-
licæ sedis legatus, H. Nivernensi episcopo venerabili
et dilecto fratri, salutem et fraternam in Christo
dilectionem.

Quæ postquam a nobis discessistis, apud nos
gesta sunt, dilectioni vestræ inpotescere volumus.
Die ipsa qua ab invicem discessimus cum electo
nostro duce misericordia Dei ad partes Lugdu-
nensium properavimus. Antequam autem Lugdu-
num perveniremus, dominus Lugdunen. archiepiscopus
electioni nostræ assensit, et Lugduni subscripsit.
Ibi facta processione solemni, dominum
papam Calixtum et nos honorifice suscepit. Nam
et Engolismensis episcopus antequam a nobis dis-
cederet, subscripserat, et domino papæ humiliter
se subdiderat. Inde venimus Viennam, ubi in
Dominica Quinquagesimæ dominus papa coronatus
est. Cum autem ab illo digressi Vizeliacum ven-
issemus, comperimus rumorem eum verum, quem
fama vulgante tristes acceperamus. Tristes, inquam,
tum pro ecclesia Vizel. in cujus læsione læsa est
Romana mater Ecclesia (specialis enim ejus filiâ
est) tum pro ipso Nivern. comite, quem satis
dileximus, cujus clientela portas Vizelia. claustrî

fregit et dirupit, SS. Lazari et Marthæ sororis ejus, et SS. Andeoli atque Pontiani martyrum corpora, crucem quoque in qua de ligno Domini habetur, jactis lapidibus exornaverunt, monachos verberaverunt, et lapidibus percusserunt, et quemdam ex ipsis ceperunt, et injectis manibus sub habitu monachi dehonestaverunt. Pro quibus omnibus vos monemus, et apostolica auctoritate præcipimus, ut ipsum comitem ex parte nostra conveniatis, et ad emendationem tanti sacrilegii eum venire moneatis. Quod si dixerit non se interfuisse huic flagitio; de consensu eum arguite, quia scilicet cum eadem die Vizeliacum ipse venisset, et omnes sacrilegos qui flagitium commiserant ibi invenisset, neque spontaneus neque monitus ab abbate sub testimonio multorum, de suis hominibus justitiam vel honorem, vel satisfactionem Ecclesiæ Vizel. facere voluit. Quamobrem timeat sententiam Lucii papæ sanctissimi, quæ talis est ad episcopos Gallos et Hispanos inter alia in primo decretali suo: « Res ecclesiarum vestrarum, et oblationes fidelium quas significastis a quibusdam irruentibus vexari, vobisque et Ecclesiis vestris auferri, indubitanter maximum est peccatum, testante Scriptura quæ ait: *Qui abstulerit patri vel matri aliquid, et dicit hoc non esse peccatum, homicidæ particeps est.* Pater ergo noster sine dubio Deus est, qui nos creavit; et mater nostra Ecclesia, quæ nos in baptismo spiritualiter generavit. Hæc fieri prophetæ, hæc apostoli, hæc successores eorum, et omnium Catholicorum Patrum vetant decreta, et tales præsumptiones sacrilegia esse dijudicantur: quorum nos sequentes exempla, omnes tales præsumptores, et Ecclesiæ raptores, atque suarum facultatum alienatores una vobiscum a liminibus sanctæ Matris Ecclesiæ anathematizatos apostolica auctoritate pellimus, et damnamus, atque sacrilegos esse judicamus, et non solum eos, sed omnes consentientes eis, quia non solum qui faciunt, rei judicantur, sed etiam qui facientibus consentiunt. Par enim poena et agentes et consentientes comprehendit. » Item Symmachus papa adversus pervasores Ecclesiarum: « Generaliter quicunque res ecclesiasticas confiscare, aut competere, aut pervadere periculosa aut sæva infestatione præsumpserit, nisi se citissime per Ecclesiæ de qua agitur satisfactionem correxerit, perpetuo anathemate feriatur. Similiter et hi qui Ecclesiæ jus vel largitionem principum vel quorundam potentum, aut quadam invasione, aut tyrannica potestate retinuerint, et filiis vel hæredibus suis, ut a quibusdam jam

A factum audivimus, quasi hæreditarias reliquerint, nisi cito res Dei, admoniti a pontifice agnita veritate reddiderint, perpetuo anathemate feriatur. Iniquum esse enim censemus, ut potius custodes chartarum, quam defensores rerum creditarum, ut præceptum est, judicemur. »

Quod si comes ipse privilegia Ecclesiæ Vizel. contemnit, audiat Aquacletum papam a B. Petro tertium: « Privilegia ecclesiarum et sacerdotum S. apostoli jussu Salvatoris ejus decreverunt manere temporibus. » Et in legibus sæculi cantum habetur: « Si Ecclesiæ venerabilis privilegia jusquam fuerint temeritate violata, vel assumptione neglecta, commissum hoc in triplo, juxta legum sanctionem, Ecclesiæ cui factum est componatur, nobisque bannus noster in triplo persolvatur. » Item in alio loco: « Nullius autem sæcræ res et religiøsæ et sanctæ: quod enim divini juris est, nullius in bonis est. » Item adversus eos qui portas fregerunt, ait Justinianus: « Sanctæ quoque res, veluti muri et portæ, quodammodo divini juris sunt, et ideo nullius in bonis sunt. Ideo autem muros sanctos dicimus, quia pœna capitis constituta sit in eos, qui aliquid in muros deliquerint. » Nolumus autem, frater charissime, exaggerare quod gestum est, ne cogamur judicare quod dignum est, sed volumus ut annunties eidem comiti, ut de perpetratis sacrilegiis nobis in manu nostra satisfactionem ab hominibus suis, quorum nomina subscribentur, fieri faciat usque ad mediantem Quadragesimam, et in futuro ab inquietatione Ecclesiæ desistat: quia nisi *obedierit*, nos sequentes sanctorum superscriptorum sententias, anathematis gladio tam ipsum, quam terram ejus, licet invito, post transactum quem præfiximus terminum, feriemus. Hæc sunt nomina illorum qui in sacrilegio illo manus commisisse visi sunt: Rainaldus Præpositus de Moncellis, et frater ejus Nicolaus, Guillelmus mariscalcus, Paganus buticularius, Petrus panetarius, Odo Camarlancus, Petiz de Moncellis; Theobaudus cocus, Guillel. præpositus de Cerciaco, Grossebo, Renaldus nepos Mainfredi de Porta, Beraldus de Moncellis, duo filii Aimberi de Moncellis, Joannes Deli, Tardet de Moncellis, D Seguinus de Moncellis, Guichardus frater Galteri Buticularii, Burgensis de Moncellis, qui cognominæ ita vocatur, Gaudricus de Climiciaco cum septem sociis, et multi alii quos donec nominatim nominemus suis conscientis puniendos relinquimus, si non digne satisfactionem fecerint.